

۱۳. اصول اساسی استفاده از اسلحه و زور

توسط ضابطین قانون

هشتمین کنگره سازمان ملل برای پیشگیری از جرایم و رفتار با مجرمین، با یادآوری برنامه اقدام مصوب هفتمین کنگره سازمان ملل برای پیشگیری جرایم و رفتار با مجرمین و مورد تأیید مجمع عمومی طی قطعنامه ۴۰/۳۲ مورخ ۲۹ نوامبر ۱۹۸۵، همچنین با یادآوری قطعنامه شماره ۱۴ هفتمین کنگره که در آن از کمیته پیشگیری و کنترل جرایم خواسته شده تدابیری جهت اجرای مؤثرتر «قواعد اعمال ضابطین قانون» اتخاذ نماید،

با توجه تحسین آمیز به کارهای انجام شده، پیرو قطعنامه شماره ۱۴ هفتمین کنگره، توسط کمیته فوق الذکر، اجلاس مقدماتی بین المنطقه ای هشتمین کنگره سازمان ملل برای پیشگیری از جرایم و رفتار با مجرمین در خصوص قواعد و رهنمودهای پیشگیری از جرایم و عدالت جزایی و اجرا و اولویتهای استانداردهای جدید و نیز توسط اجلاسهای مقدماتی منطقه ای هشتمین کنگره،

۱. اصول اساسی مربوط به استفاده از زور و اسلحه توسط ضابطین قانون به شرح در ضمیمه قطعنامه حاضر را تصویب می نماید؛

۲. به دول عضو توصیه می نماید که اصول اساسی ملی، منطقه ای و بین المللی تحت اقدام و اجرا قرار گرفته و در این راه به شرایط و سنتهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر کشور توجه شود؛

۳. از دول عضو دعوت می نماید که اصول اساسی مزبور را در چارچوب قوانین و رویه های ملی خود مورد توجه قرار داده و محترم بشمارند؛

۴. همچنین از دول عضو دعوت می نماید که اصول اساسی مزبور را به اطلاع ضابطین سایر اعضای شاخه مجریه، قضات، وکلا و قانونگذاران و عموم مردم برسانند؛

۵. باز هم از دول عضو دعوت می نماید که دبیرکل را هر ۵ سال یک بار بعد از سال ۱۹۹۲ از پیشرفت حاصله در اجرای اصول اساسی مزبور، از جمله پخش، درج آنها و قوانین ملی، رویه ها و خط مشی ها و آیین کارهای ملی، مسائل موجود در اجرای آنها در سطح ملی و کمکهای لازمه از جامعه بین المللی مورد بررسی قراردادده و از دبیرکل درخواست می نماید که گزارشی از این بابت به نهمین کنگره سازمان ملل برای پیشگیری

از جرایم و رفتار با مجرمین ارائه کند؛

۶. به کلیه دولتها متوسل می‌شود که سمینارها و دوره‌های آموزشی در سطح ملی و منطقه‌ای درباره نقش ضابطین قانون و ضرورت محدودیت استفاده از زور و اسلحه توسط ضابطین قانون تشکیل بدهند؛

۷. **مصرانه** از کمیسیونهای منطقه‌ای، مؤسسات منطقه‌ای و بین‌المنطقه‌ای مربوط به پیشگیری از جرایم و رفتار با مجرمین، سازمانهای تخصصی و سایر تشکیلات نظام ملل متحد، سایر سازمانهای بین‌الدولتی ذی‌ربط و سازمانهای غیردولتی که دارای حالت مشورتی شورای اقتصادی و اجتماعی هستند می‌خواهد که به طور فعال در اجرای اصول اساسی مزبور شرکت نموده و دبیرکل را از تلاشهای انجام شده برای انتشار و اجرای آنها و حدود اجرای اصول اساسی مطلع نمایند و از دبیرکل درخواست می‌نماید که اطلاعات مزبور را در گزارش خود به کنگره نهم بگنجانند؛

۸. از کمیته پیشگیری و کنترل جرایم می‌خواهد که این مطلب را با قید اولویت مورد توجه قرار داده و طرق حصول اطمینان از اجرای مؤثر قطعنامه حاضر را بررسی نماید؛

۹. از دبیرکل درخواست می‌نماید که:

الف) قدمهای لازمه را برای انعکاس قطعنامه حاضر به دولتها و نیز ارکان ذی‌ربط سازمان ملل برداشته و برای انتشار اصول اساسی مزبور در گسترده‌ترین سطوح اقدام نماید؛

ب) این اصول اساسی را در متن شماره جدید نشریه سازمان ملل تحت عنوان «حقوق بشر: مجموعه اسناد بین‌المللی» درج نماید؛

ج) بنا به درخواست دول ذی‌علاقه، خدمات کارشناسی و مشورتهای منطقه‌ای و بین‌المنطقه‌ای برای کمک به اجرای اصول اساسی مزبور ارائه نموده و در خصوص معاضدتهای فنی و آموزشی که عملاً صورت گرفته است به نهمین کنگره گزارش بدهد؛

د) به کمیته (پیشگیری و کنترل جرایم) در اجلاس دوازدهم آن راجع به اقدام انجام شده جهت اجرای این اصول اساسی گزارش بدهد؛

۱۰. از نهمین کنگره و جلسات مقدماتی آن درخواست می‌نماید که پیشرفت حاصله اجرای این اصول اساسی را مورد بررسی قرار دهد؛

اصول اساسی استفاده از زور و اسلحه توسط ضابطین قانون

با توجه به این که ضابطین قانون^{۴۴} یک خدمت اجتماعی دارای اهمیت زیاد است و بالنتیجه حفظ و در موارد لازمه، بهبود شرایط کار و موفقیت آنها ضروری است، با توجه به این که قرار گرفتن حیات و ایمنی ضابطین قانون در معرض تهدید بایستی خطری برای ثبات جامعه به طور کلی محسوب شود؛

با توجه به این که قواعد حداقل استاندارد رفتار با زندانیان، شرایطی که مأموران زندان ممکن است در انجام وظایف معمولی خود به زور متوسل شوند معین نماید، با توجه به این که ماده ۳ از قواعد اعمال ضابطین قانون مقرر می نماید ضابطین مزبور فقط در مواردی که کاملاً ضرورت داشته باشد و تا میزانی که برای انجام وظایف آنها لازم است به زور متوسل خواهند شد،

با توجه به این که اجلاس مقدماتی هفتمین کنگره سازمان ملل برای پیشگیری از جرایم و رفتار با مجرمین، منعقد در وارنا، ایتالیا روی مطالبی که در جریان فعالیت گسترده روی محدودیتهای استفاده از زور اسلحه توسط ضابطین قانون باید پیگیری شود، توافق نموده بود،

با توجه به این که هفتمین کنگره در قطعنامه چهاردهم خود تأکید کرده بود که استفاده از زور و اسلحه توسط ضابطین قانون باید مطابق با احترام مقتضی به حقوق بشر باشد،

با توجه به این که شورای اقتصادی و اجتماعی در قطعنامه ۱۹۸۶/۱۰، قسمت یازدهم، مورخ ۲۱ مه ۱۹۸۶ از دول عضو دعوت نموده که توجه خاص به اجرای قواعد استفاده از زور و اسلحه توسط ضابطین قانون بنمایند و مجمع عمومی در قطعنامه ۴۱/۴۹

۴۴. طبق تفسیر ماده یک از قواعد اعمال ضابطین قانون، اصطلاح «ضابطین قانون» شامل کلیه مأموران قانون خواه انتخاب شده یا منصوب شده است که اختیارات پلیسی را، بخصوص جهت دستگیری و بازداشت اعمال می نمایند. در کشورهایی که اختیارات پلیس توسط مقامات نظامی اعمال می گردد، خواه با استفاده از لباس متحد الشکل (یونیفورم) یا غیر آن، یا توسط نیروهای امنیت کشور اعمال می شود، مریف ضابطین قانون شامل چنین مأمورانی می گردد.

